



CÁC TỘC PHẢN TỔ TIÊN DO THÁI

ĐÀI KỶ NIỆM TRONG CÔNG VIÊN XÔ



Vào viếng công viên Sceaux miền nam Paris, nhân đi xem lâu đài vua chúa, tham quan những tòa Aurore, Orange cổ kính, vườn tược xanh tươi với những bể nước cá hồng thanh thản bơi lội, chim chóc tự do kiếm mồi,... có người tò mò tìm biết và chịu khó đi ngoặt vào thăm đài kỷ niệm những người Do Thái tỉnh Hauts-de-Seine bị tù đầy trong kỳ đệ nhị thế chiến. Từ đường rộng, hai thảm cỏ xanh lác đặc những bụi hoa trắng đỏ, dẫn đến khu kỷ niệm xây dựng trong một lùm cây bulô (bouleau) *Betula pendula* thân đen vỏ trắng, lá xanh mùa hạ, vàng hoe mùa thu, nhắc nhở miền bắc rét mướt những năm tù đầy: Auschwitz, Treblinka, Dachau, Birkenau,... *Những cây bulô, qua các cảnh trông như những nàng trinh nữ trắng, lang thang giữa khu rừng chặt xanh hay suốt đêm trong rừng sâu thẳm* (Gabriel Marc). Tọa lạc về phía thị trấn Châtenay-Malabry, dọc theo Plaine de la Pépinière, tượng đài được các ông Chủ tịch Hội đồng tỉnh và Chủ tịch các Cộng đồng Do Thái tỉnh Hauts-de-Seine khánh thành tháng bảy năm 2006. Đài gồm có 12 tượng hình bằng gang cao từ 1m65 đến 4,2m, do nhà điêu khắc Christian Lapie thực hiện ở xưởng đúc Roche tại Fismes vùng Marne.



Kiệt tác mang tên *Kệ những Ngôi Sao Pupitre des Etoiles* (dưới thời Đức quốc xã, công dân Do Thái phải khâu trên áo một ngôi sao David sáu cạnh gồm có hai hình tam giác đặt ngược nhau) hình dung 4 cái giá (bằng gỗ, cao, trong nhà thờ để ghi chép hay thuyết pháp) bằng gang khắc tên 972 nạn nhân Đức quốc xã (1940-1945). Tên viết mảnh dẻ, vụng về là đóng góp của học sinh các trường, nhắc nhở hậu thế chớ nên sao rút những tên này ra khỏi quặng gang của lãng quên. 12 tượng hình không đầu, không chân tay tương trưng 12 người con của Jacob, tên tuổi tổ tiên 12 tộc phả Israel. 7 tượng cao lớn khác thường hình dung một gia đình được dựng lên khắng khít như ôm trùm trùm bọc nhau giữa 4 cái giá thô kệch, sần sùi gợi lại điều kiện giam cầm trong các trại tập trung, những phòng khí giết người, những lò đốt kinh hoàng. 5 tượng kia kích thước con người, bình thản, bất động từ thuở xa xưa, tượng trưng *Con người* và *Vũ trụ*, được sắp rải rác xung quanh như để chào đón khách lại viếng thăm đồng thời cũng để khích lệ mỗi tinh tâm nhập định trong lòng các con cháu ngày nay lặn lội lại tưởng nhớ người xưa. Những tượng này rất hiện tại như có mặt từ thuở nào, đồng thời với cảnh vật, lịch sử. Tác giả Christian Lapie, nguyên quán một làng nhỏ cạnh Reims, từ nhỏ đã sống lên trong những trang sử học thảm thương của vùng Champagne biên thùỵ Đức quốc. Cựu sinh viên các trường Đại học Mỹ thuật Reims và Paris, ông bắt đầu với hội họa. Sau một chuyến lưu lạc xuyên rừng Amazonie, ông chuyển qua điêu khắc gỗ, đá và... và kim loại như thấy ở Chateau d'Alex, Nhà thờ Mulhouse, Chateau d'Arsac, đặc biệt *In the Path of the Sun and the Moon* ở Jaipur, *Constellation de la Douleur* ở Chemin de Dames, ... *Pupitre des Etoiles* ở Sceaux. Nghệ sĩ có tiếng quốc tế, sở trường của ông là những tượng người bí ẩn bằng gỗ hay bằng gang nhắm đích ghi qua một ký ức cá nhân hay tập thể, lại tỏa ra một uy lực tượng trưng xúc cảm lạ thường.



Quốc gia Do Thái, thường gọi giản dị Do Thái, tiếng hêbrơ Medinat Yisra'el, tiếng Ả Rập Dawlat Isra'il, chiếm một lãnh thổ trên bờ biển phía đông Địa Trung Hải ở Cận Đông. Sau đệ nhị thế chiến, theo nghị quyết ngày 29.11.1947 của đề án phân chia vùng Palestin ủy trị, ngày 14.05.1948 Liên Hiệp Quốc kết thúc ủy quyền của Anh quốc và dự kiến khai sinh hai Quốc gia Do Thái và Quốc gia Ả Rập. Đến nay chỉ có quốc gia Do Thái thành hình. Để đạt đến một nước có tên tuổi trên thế giới, Do Thái đã trải qua biết bao biến chuyển, kể từ ngày ra đời các bộ lạc. Thường ai cũng quen nói 12 tộc phả Israel, hậu duệ 12 người con của Jacob (còn gọi Israel, sau cha Isaac và ông Abraham, là một trong ba giáo trưởng được Chúa ký một liên minh ban cho miền *đất hứa* Canaan) : Ruben, Simeon, Levi, Juda, Issacar, Zabulon, Joseph, Benjamin, Dan, Nephtali, Gad và Aser. Người ta không rõ nguồn gốc họ từ đâu lại: liên quan đến những tên Ever, Eber họ có thể là những du mục sống bên kia Lưỡng Hà hay ở hoang mạc Sahara khoảng 2000 năm trước Giêsu. Khi dân Do Thái được Josue, người nối tiếp Moise, dẫn đến đất hứa, mỗi tộc lãnh phần đất của mình trừ tộc Lévi hòa lẫn trong các tộc khác, ngoài ra tộc Joseph tách ra hai thành Ephraim và Manasse, mỗi tộc có phần đất của mình. Vậy đúng ra có 13 tộc với chỉ 12 phần đất. Tất cả các tộc phả hợp nhau lại hình thành tổ quốc Israel, đạt đến tuyệt đỉnh dưới thời hai cha con vua David và Salomon. Vào lúc ấy Chúa ký một liên minh với David quyết định kéo dài triều vua cho đến lúc đấng Christ trở về lại.

Salomon mất năm 926, dân chúng yêu cầu mãi không được Roboam, người con nối ngôi, thu giảm thuế má quá cao, 10 tộc nổi dậy và chia cắt đất nước. Chúa hết lòng can ngăn người cùng nước không nên đánh nhau, nhưng những tộc không chịu quyền Roboam, tôn Jeroboam một sĩ quan triều Salomon lên làm vua, dời kinh đô lên phía bắc Samarie và giữ tên nước Israel. Roboam vẫn đóng đô ở Jérusalem đổi tên nước thành Yehouda (tức là Juda). Nhưng Jeroboam hủy bỏ những ngày lễ thánh, du nhập thần tượng trong nhiều thế hệ, Chúa hợp sức với các tông đồ để cố cải thiện Jeroboam mà không được bèn quyết định tách rời Israel ra khỏi vùng đất màu mỡ mà Chúa đã ban cho các ông cha và phân tán trên khắp hoàn cầu.



Chúa cày những người Assyrien, dưới quyền điều khiển của nhà vua Pul (745-727 trước Giêsu) chăm lo việc này. Để làm nguôi lòng Pul, vua Israel là Menahem chịu nộp rất nhiều vàng bạc, làm phật lòng dân chúng. Pekach, một sĩ quan quân đội Do Thái, sau khi ám sát con của Menahem và tiến ngôi, liên minh với vua Syrie là Retsin, hy vọng chống lại nổi quân Assyrien. Rút cuộc Retsin và Remalia, con vua Israel, tấn công Jérusalem. Buồn cười là ở khúc ngoặt lịch sử này, sử chép hai tộc phả Do Thái và Israel cùng chung máu mủ như anh em ruột thịt, con chung một mẹ lại ra tay chống nhau. Số là trước khi đất nước chia đôi tất cả các người Do Thái được gọi là Israelit, nhưng sau khi phân chia, những người Do Thái không còn được xem là Israelit nữa, Sách Thánh gọi tổ quốc của họ là Juda mà tộc độc nhất còn trung thành là tộc Juda. Vào thời ấy, là một cường quốc lớn nhất thế giới, trong luôn 19 năm (604-584 trước Giêsu), đế quốc Babylon do vua Nebucadnetsar trị vì, đem quân sát hại Jérusalem và rút cuộc, Chúa rút mọi dân Do Thái ở Palestin cũng như Israelit trước đó 130 năm. Mặc dầu Juda và Israel bây giờ là hai tổ quốc khác nhau, Chúa bắt phạt khác nhau vì tội chống đối: Israel sáp nhập với Assyrie, Juda với Babylon. Sau này,

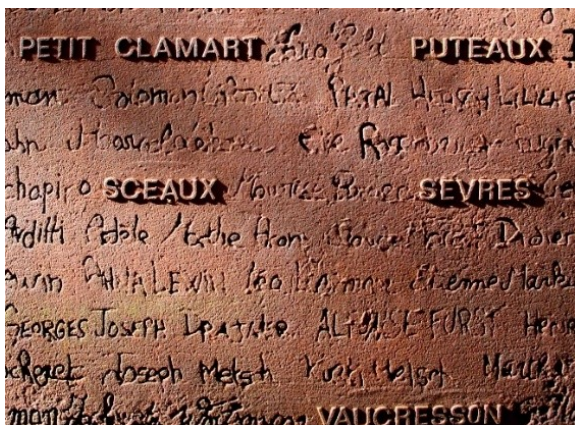
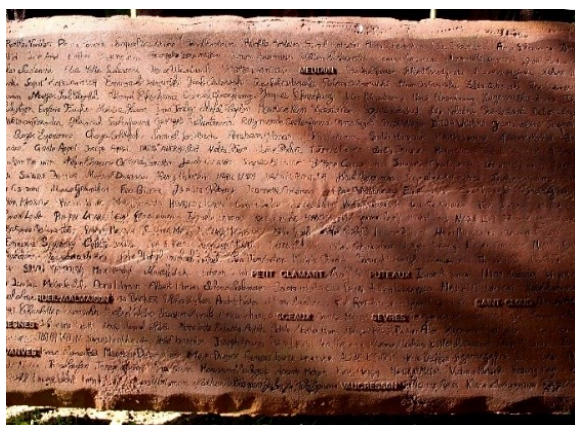
sau 70 năm sống tha hương, hai tộc Juda và Benjamin được phép trở về lại Palestin xây điện miếu tức là về lại Jérusalem.



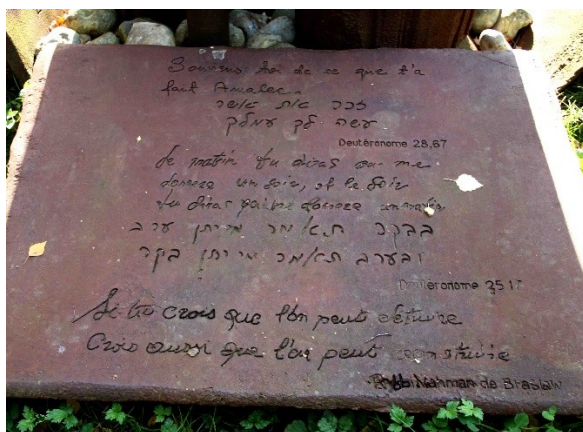
Có điều khó hiểu là trở về Jérusalem xây dựng điện miếu 5 thế kỷ trước Giêsu là những người Do Thái mà hậu duệ còn sống ở Palestin thời đấng Christ 5 thế kỷ sau. Thật ra, những người hiện nay sống ở nước Israel, phần lớn thuộc tộc Juda được Liên Hiệp Quốc công nhận. Họ được gọi là dân Israel vì họ cư trú ở nước Israel nhưng họ là người Judeen nguồn gốc Juda, Benjamin và Levi. Những hậu duệ chính xác của vương quốc Israel không bao giờ trở lại Palestin. Thật ra 10 tộc phải gọi là Israel sau triều đại Salomon, có thể khi rời xứ sở ra đi những năm 721-728, đã mất bản sắc dân tộc nhưng dân tộc không tan biến trong mây mù hay hấp thu trong cư dân miền đất xa lạ như nhiều nhà sử học đã tin. Sau nhiều thế kỷ di dân, một dân tộc có thể thay đổi da thịt nhưng không thể mất tích. Câu hỏi là các bộ lạc này hiện ở đâu? Giả thuyết thì có nhiều: hoặc họ đã sống ẩn lánh ở một địa điểm, rừng rú nào trên mặt đất như nhiều bộ lạc ở châu Phi, châu Á hay Nam Mỹ; hoặc họ đã bí mật dần dần kéo nhau trở về Jérusalem mà không khai báo... Những giả thuyết này có điểm yếu là không đi đôi với Thánh kinh và Lịch sử! Cần phải hiểu những tộc phải xem là *bị mất* không phải *luôn luôn* bị mất. Giêsu đã từng bảo các đồ đệ phải tìm tới các con chiên *lạc đàn* của tộc phải Israel, muốn vậy phải biết những tộc phải này ở đâu. Sách Tông đồ Jacques nhấn nhủ các tộc hiện đang phân tán trong số đó Joseph, con Jacob, chứng nhận người Do Thái thế kỷ I luôn tồn tại phía bên kia Euphrat (cùng với Trigris là hai con sông Lưỡng Hà), hợp thành số lượng lớn. Họ sống ở Parthi phía nam bể Caspi là nơi những thế kỷ trước họ bị đem lại quản thúc. Chính các Tông đồ Thomas và André có đi qua Parthi và Scythi cạnh Hắc hải và Biển Caspi và có gặp ở đấy những nhóm Israelit.



Một vài chi tiết biểu lộ những dấu hiệu hiển nhiên của hậu duệ hiện đại những tộc phả được cho là đã mất. Những lời tiên tri cho biết hai con của Joseph, Manasse và Ephraim, sẽ sinh ra hai dòng Israelit quan trọng nhất bắt đầu từ năm 1800 sau Giêsu, nghĩa là 2520 năm sau khi bị đem đi quản thúc. Lời tiên tri cũng tiết lộ hậu duệ của Manassé sẽ dựng lên một tổ quốc hùng vĩ trong lúc con cháu của Ephraim tụ họp một số quốc gia. Cả hai thừa hưởng những đất đai màu mỡ nhất, khai thác rộng rãi thế giới đồng thời trở nên những dân tộc hào hiệp mang lại hạnh phúc cho toàn nhân loại. Những lời tiên đoán này đã thực hiện ở Anh, Mỹ. Những tiên đoán khác, tuy ít quan trọng hơn, cũng công hiến những tài liệu về hậu duệ các tộc phả. Tộc Ruben phải là một quốc gia hùng mạnh, đáng kính nhưng hung hăng như dòng nước suối lại đam mê trong dục vọng nên tuy là một đế quốc thuộc địa lớn, tính ưu việt của Pháp phải nhường chỗ cho Hoa Kỳ và Cộng hoà Anh. Tộc phả Đan như con rắn dất diu dân tộc đi khắp nơi tương tự Đan Mạch ngày nay. Zabulon định cư dọc bờ biển, nơi thuyền bè qua lại, nhắc nhở thương mại hàng hải của người Hòa Lan. Gad như một con sư tử yên tĩnh giữa những quốc gia sống động là nơi đóng đô nhiều tổ chức quốc tế, hình ảnh một nước Thụy Sĩ. Hai tộc Simeon và Levi bị phân tán khắp nơi vì tính tình hung bạo, những người Levit là những nhà giáo và họ phục vụ trong các nhà thờ với những khả năng nhạc học... Nói tóm lại, những nhà thần học đã định nghĩa không hoàn toàn đúng: những tộc phả bị đánh giá là mất phải hiểu là chỉ phân tán nhiều nơi, ngày nay còn phải tìm kiếm họ ẩn nấp ở nơi nào. Và cũng còn cần biết họ muốn lộ diện không...



Trong lùm cây *bulô* xào xạc lá xanh mùa hè, ủ rũ lá úa mùa đông, linh động bốn mùa, những tượng hình trang nghiêm được sắp đặt từ lối vào yên lặng chào đón khách thập phương, trong đó chắc chắn có những hậu duệ của kẻ quá khứ. Làm sao họ không hãnh diện khi thấy đông con cháu mình, hơn cả tồn tại, đang rần rộ phát triển trên thế giới, dù dựa lên sức mạnh, không theo đường lối hòa bình, một mối hãnh diện tiềm ẩn bất bình không hoàn toàn được chia sẻ!



Thành Xô hè 2017

Đọc thêm :

- Musée du Domaine Départemental de Sceaux, Mémorial de la déportation des juifs des Hauts-de-Seine
- Christophe Genin, Les sentinelles de la fraternité – le Pupitre des Etoiles, Musée critique de la Sorbonne
- Philippe Piguet, Christian Lapie, www.christianlapie.net
- Christian Lapie, Des oeuvres monumentales de Christian Lapie exposées à l'Historial Jeanne d'Arc à Rouen, www.paris-normandie.fr
- Philippe Piguet, Christian Lapie, 28.03-07.06 2009, maisondesarts.malakoff.fr